

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrlet in na mesec razumno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Javen shod

priredi

politično društvo „Edinost“
v Šmarjah pri Kopru

prihodnjo nedeljo, dne 26. febr. 1899.

ob 2. uri popoldne v tamošnjem šolskem poslopju.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Pogovor o predstojajočih občinskih volitvah.
3. Poročilo o dogodkih v deželnem zboru istrskem.
4. Eventualni predlogi in interpelacije.

Shoda se udeležijo nekateri poslanci in več odbornikov političnega društva „Edinost“. Pričakovati je obile udeležbe z vse Pomjansčine.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Budimpešta 22. Pogajanja Szella z voditelji opozicije za kompromis so zaključena. V vseh točkah se je doseglo popolno sporazumljenje. Sklepi konference se za sedaj drže tajnimi.

Sliši se, da so se z ozirom na hišni red ukrenile take določbe, da bo tehniška obstrukcija v bodoče popolnoma nemogoča. Jutri podpišejo Szell in voditelji opozicije zapisnik o kompromisu. Slednji so šli iz dvorane z besedami »Mir je sklenjen«.

Kaneja 22. Narodni zbor je Sphakinakisa izvolil predsednikom z 103 glasovi. Voditelj liberalne stranke, Mihelidaktis, je dobil 65 glasov.

Petrograd 22. »Novoje Vremja« označajo srečno rešitev ogerske ministerske krize kakor

dobro pogojen izhod. Cesar in kralj Fran Josip da je podal zopet dokaz svoje politične modrosti.

Washington 22. General Otis je brzojavil vladi, da je neki viši častnik ustaške vlade v Malabonu dne 15. februarja izdal proklamacijo, s katero se je odredilo, da se v noči dne 15. februarja izvrši ustanek proti Amerikanom in da se uniči ameriška okupacijska vojna.

Proklamacija je pozivala Filipince, naj se maščujejo nad Amerikani za njihova sramodejstva in za njihovo izdajstvo in je zaključila z besedami: »Smrt tiranom! Boj brez milosti hinavskim Amerikanom, ki nas prevarjajo!«

Pariz 22. Neki policijski komisar v Parizu je danes popoldne zaplenil desetstisoč kolanj z sliko vojvoda Orleanskega in pet priprav za kovanje takih kolanj.

Pričakovane demonstracije povodom jutrnega pogreba Faura, je odredil policijski prefekt, da se zaplenijo vsi prevratni znaki, a nositelji istih da se zapro. Nadalje, da se razpodi vsako zbiranje ljudi na cestah ali na potih, po katerih se bode pomikal pogrebni sprevod in da se aretira vsaki, ki bi s kliei žalil predsednika.

Odgovor na interpelacijo Rizzi-a.

Državni poslanec dr. Rizzi je torej res interpeliral ministerskega predsednika radi tega, ker je njegova prevzvišenost vračal brzjavne proteste Italijanov proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu. Za svojo interpelacijo je ujel dr. Rizzi zadnji dan, predno je bil odložen državni zbor, to je, dan 31. januarja.

V interpelaciji je bilo rečeno, da je vest o namerjani osnovi hrvatskega gimnazija v Pazina

izzvala največjo razdraženost v Istri in v družih pokrajinah, kjer bivajo Italijani. Ta razdraženost da je tolika zato, ker se z rečenim ustrojenjem nikakor ne zadovoljuje resnični potrebi slovenskih narodov v Istri, ampak je v istem le koncesija, dana iz političnih razlogov in v namene poslovanjevanja, ter žaljenje jezikovne posestne pravice Italijanov. Posledica temu razdraženju so bile neštene protestne izjave v Primorju in v Trentinu, katere da pričajo, kako občutno je vlada razžalila italijanski življ. Občinski zastopi in protestni shodi so dali izraza čutstvu ljudstva. Pričakovati da se je smelo, da vlada vsaj na znanje vzame te želje in pritožbe ljudstva, izražene na temelju členov 11. in 13. drž. temeljnega zakona od 21. decembra 1867. št. 142. Ali dogodilo se je, kar se morda še ni dogodilo v kateri drugi ustavni državi: dogodilo se je, da je ministerski predsednik dajal jednostavno vračati brzjavke občinskim načelnikom in predsednikom ljudskih shodov. Z ozirom na to, da se tako postopanje ministerskega predsednika ne da spraviti v soglasje z omenjenimi zakonskimi določbami, vprašuje dr. Rizzi in vprašujejo z njim ostali podpisani, kako more opravičiti gori omenjeno vračanje brzjavk?

To bi bilo torej jedro interpelacije Rizzijeve. Naveli smo to, ne radi vrednosti tega, kar so gospodje trdili, ampak zato, da lahko vsakdo sam sodi o nevednosti te interpelacije, da bode vsakdo videl modrost dra. Rizzija in sopodpisancev, tega eveta italijanstva avstrijskega in eveta nemških levčarjev.

Težko, da ministerski predsednik kedaj odgovori na to interpelacijo. Ali ako bi kedaj hotel odgovarjati, bil bi mu to jako lahek posel, in sicer na podlagi dejstev in zakona.

PODLISTEK

6

Eliza.

— Piše Poluks. —

Iz malega, temnega mostovža so vodila na vsako stran po ena nizka vrata. Izza onih na levi se je čul napev neke polzke poulične pesmi in premikanje stolov. Takoj na to so se odprla vrata in visok narednik je stopil venkaj.

— A glej, gospodičina sestra, hm . . . čast mi je.

— Pusti jo, pusti — se je oglašil za njim ženski glas.

— Ha, ha, se bojiš morda, da preidem k njej — se je zasmel narednik surovo, obrnil se nazaj proti oni ženski, udaril jo na ramo, potem pa odšel.

Na stopnicah je se zakričal nazaj:

— Do drugič, cara mia!

— Do drugič! — zaklicala je ženska za njim, potem pa se obrnila proti Elizini.

— Pridi no bliže sestričica — dejala je in jo povlekla seboj v sobo.

— Nekaj čaja je vendar še pustil moj narednik, celó ruma je še nekaj — govorila je, vlila nekaj duhteče pijače v malo skodelico in porinila proti sestri.

— Hvala, ne bom — je dejala le-ta in se trudno spustila v najbližji stol.

— Kakor hočeš — je odgovorila sestra in sama srkala čaj.

Mala svetilka, ki je plapolala na mizi, ker je imela soba eno samo majhno okno na ozko, temno dvorišče, osvetljevala ji je ostro nje špičasti, razorani obraz. Neka nezdrava bledica vlekla se ji je po licih in koža jej je bila suha in vela.

V sobi sti stali dve postelji, sredi miza, okrog nekaj pletenih stolov, v kotu omara, pod oknom pa mal, črn kovčeg. Povsod je bilo vse razkopano in razvlečeno. Na steni so visele na žeblih ženske obleke, na kovčegu je ležala črna, plišasta mantilja, poleg lovskega, sivga klobuka z zakrivljenimi peresi.

Soba in oprava je bila zelo siromašna, obleke pa še dokaj čedne in elegantne.

Elizina sestra je bila oblečena v belo, zmečkano spodnjo jopico in v živo-rdečo krilo, lasje so ji bili kuštravi, krog usten pa ji je igral zaničljivo-porogljiv izraz.

Molče sta si sedeli nasproti, dokler ni Eliza vstala in odložila klobuka.

— No, kako je bilo, si dobila dela? — vprašala jo je sestra.

— Ne.

— Ha, ha! Kaj ti nisem pravila?!

— Jutri poskusim še enkrat.

— Čestitam ti na tvoji vztrajnosti.

Zopet je bilo tiho.

Hkrati si je Eliza pokrila obraz z rokama, naslonila komolce ob mizo in zaihtela.

— Moj Bog, moj Bog, usmili se me!

— Solze! Ha, ha! Kako smo vendar nežni! — rogala se ji je sestra.

— Ves dan sem iskala okrog, pa nič, nikjer nič!

— O ti dete ti, kaj misliš, da te res kedo sprejme k otrokom. Tebe?! Smešno!

— Iskala sem vezanja.

— Ha, ha, kakor da bi te plemenite dame dovolile, da bi v njih nežno perilo začetne črke njih visokega imena vsivale roke, ki . . .

— Molči mi o tem!

— Čemu molčati?! Saj vendar vsakdo ve, da je gospodičina Eliza Kovač cele tri mesece počivala na Žabjaku.

— Molči mi, molči mi! . . . Mar nisi ti kriva?!

— Kdo me je zavel?! . . . Ti, ti!

— Hvala! . . . Kdo pa je bil kriv, da so te zasačili in mene s teboj?! . . . Kaj? In takoj prvič, ko si šla ti z menoj v prodajalnico?! . . . Tvoja nerodnost, draga!

— Molči!

— Molčim naj? Tvoji živci so jako občutljivi. Ha, ha! Sicer imaš pa precej sestrskega čuta, to moram priznati. Tam na sodišču bi bila prav lahko izrezala sebe vsaj za kaka dva meseca, na moje stroške seveda. No, pa si bila raje tiho . . . Zahvaliti se ti moram še enkrat!

— Pusti me!

(Pride še.)

Javno trditev, da je Pazin italijansko mesto, odbil bi kakor skrajno drzovitost, nedostojno pravih mož.

Odbil bi nadalje kakor neumnost, nedostojno ljudi, ki se štejejo med izobražence, one besede o »slovanskih narodih« v Istri, ko je vendar znano, da se gimnazij v Pazinu snuje za hrvatski narod, katerega je, brez Slovencev, veliko več, nego pa Italijanov v Istri.

Ako bi hotel, mogel bi navesti stotine in stotine dokazov, da bode z osnutjem hrvatskega gimnazija v Pazinu zadovoljeno pravi potrebi hrvatskega naroda v Istri; takega zadovoljenja da prosi ta narod ukupno se Slovenci že četrstoletnja; da to ni nikaka politična koneesija, ampak kulturna potreba, ter da ne treba poslovanjevati onega, kar je slovansko, in da se z hrvatskim gimnazijem v Pazinu nikakor ne žali jezikovno posestno pravo Italijanov. O tem bi mu tudi mogel in celo moral zagreti, naj vendar enkrat prenehajo proglašati srednjo in zapadno Istro, s Pazinom vred, za italijansko posest, za italijansko pokrajino, ko je vendar znano, da so tudi v tej Istri — vzlic vsem naporom Italijanov in uradniških pomočnikov njihovih — Hrvatje in Slovenci v večini proti Italijanom, da se ti Hrvatje in Slovenci zavedajo svoje narodnosti, ter nočejo, da bi se jih izkoriščalo v končne svrhe Italijanov!

Nadalje bi lahko rekel gospod ministerski predsednik gospodu Rizzi-u, da je razdraženost, ki je nastala med Italijani, umetna, da jo je izzvala italijanska gospodovalna klika v ta namen, da more govoriti in pisati o razdraženosti; da je vlada se svojim postopanjem morda užalila občutljivo kliko, ali da ni žalila italijanskega življa v njega ukupnosti, ker se na shodih ni izražalo čutstvo italijanskega prebivalstva, ampak samo klike in onih, ki so plačani od nje. V dokaz temu bi ministerski predsednik lahko pokazal na shod, sklican v Trst, ki se ni moge vršiti, ker ga je preprečilo italijansko prebivalstvo Trsta; potem bi se lahko skliceval na shod v Pazinu na kateri je, došlo žensk, otrok obojega spola, hlapcev in dekel, podkupljenecv gospode, kateremu pa se je prebivalstvo mesta Pazina samo izogibalo že od daleč.

Ako bi ministerski predsednik, odgovarjaje na interpelacijo Rizzi-a in tovarišev, zaključil s takimi in sličnimi resnicami, mogel bi mu v slovo reči še nastopno: po členu 11. gori omenjenega drž. temeljnega zakona ima sicer res vsakdo pravico prošnje ali peticije, ali občinski zastopi in shodi italijanski niso pošiljali prošenj, ampak proteste in zahteve, in to skrajno lažjive in drzovite; po členu 13. ima sicer vsakdo pravico, da v mejah zakona svobodno izraža svoje menenje, in če so zastopstva in shodi svobodno izrazili svoje menenje, pa vlada ni bila dolžna pritrjevati njih menenju in je imela pravico, vračati njih brzjavke.

Tako bi lahko ministerski predsednik opravičil svoje postopanje na podlagi dejstev in na podlagi zakona. In morda bi slednjič še opozoril dra. Rizzi-a na to, da je v vsej interpelaciji tudi on sam govoril o protestih in zahtevah, a da je tam, kjer je navajal določila zakonov, govoril o željah in pritožbah. Zaključil pa bi lahko, da se postopanja klike in vse interpelacije ne more označiti drugače, nego kakor **pretvarjanje, izvračanje, drzovitost, licemerstvo, hipokrizijo (hinaštvo).**

Istra pred 1362. leti.

Razvitek vsake dežele je odvisen od raznih činiteljev, med katerimi sta najvažnejša zemljepisna lega in pa uprava. V ugodnem položaju so v tem obziru zemlje ob morju ali velikih rekah, ker s temi sredstvi lahko razpečavajo svoje pridelke v druge kraje. Ni treba navajati vzgledov iz zgodovine iz starega in srednjega veka; mislimo le na Angleže. Če se k tej ugodni legi pridružuje še umna uprava, se tudi mala deželica lahko popne do visokega blagostanja. Mesto Oglej je imelo za časa svojega najbujnejšega razvitka pol milijona prebivalcev in je bilo rimskim cesarjem letovišče; lepo so se razvijale dežele ob jadranskem morju in se vzdržavale na visoki stopinji tudi pozneje, ko je propadala oblast rimskih cesarjev.

Herulski kralj Odovakar¹⁾ je 476. l. premagal zadnjega rimskega cesarja, a on sam je podlegel vzhodnim Gotom pod njihovim kraljem Teodorikom, ki je vladal do 526. l. Njemu so bile podložne tudi dežele od jadranskega zaliva do Donave. Istra je mejila takrat na severu ob Beneško. Teodorik je podpiral trgovino, obrtništvo in kmetijstvo. Če je vsled slabe letine bilo pomanjkanje v kakem kraju, se je trudil kralj, da je prihajal živež od drugod na pomoč stradalajočim. 537. l. je bila na Beneškem slaba letina. Ukazal je torej svojemu prvemu uradniku Avreliju Kasijodoru, naj piše uradnikom v Istri, da pošljejo za gotove novce svojih pridelkov na Beneško. Kralj je stoloval v Raveni. Kasijodorova službena pisma so se pozneje zbrala in izdala. 22. pismo iz XII knjige zbranih pisem slavi Istro, njeno rodovitnost in blagostanje. Piše namreč, »da je zanj (ki je bival v Raveni) Istra najbližja pokrajina, ležeča nad zalivom Jonskega morja (»supra sinum maris Joni«), polna oliv, okrašena z njivami in vina bogata, kjer zori vsak sadež s trikratno rodovitnostjo. Po vsi pravici se zove Istra polje ravenno, jedilna shramba kraljevega mesta (Ravenne), razkošno in prijetno shajališče, katero ima kaj ugodno podnebno toplino, ker se razprostira (od morja) proti severu.²⁾ Istra ima tako rekoč nekoliko svojih Baj³⁾, ker se morje na raznih straneh zajača v njeno zemljo. V takih krajih je polno gostila z morskimi juho (»garismatia«⁴⁾), tudi je obilo rib. Tu je tudi več Avernov. Brez števila je morskih ribnikov, kjer se povsod plodijo ostrige brez človeškega napora. Tu se ni treba truditi za živež in tudi ne skrbeti, kako bi kdo prisvojil rečene dobrate. Vile (»praetoria«) se svetijo na dolgo in široko in človeku se zdi, da so sestavljene iz biserov; zato so trdili predniki, da krasoti toliko palač imenovano pokrajino. Blizu brega je cela vrsta najlepših otokov, kateri donesajo priljubljeni dobiček, varujejo barke pred nevarnostmi ter bogatijo poljedelca s svojo veliko rodovitnostjo. Istra popolnoma okrepuje dvorno stražo (»comitatenses excubias«), diči italisko državo, preskrbuje višje osebe z razkošjem, nižje pa z živežem, in skoraj vse, kar se v tej pokrajini prideluje, spravlja se v kraljevo mesto (v Ravenno). Sedaj prepušča ta presrečna pokrajina radovoljno svojo zalogo«.

Taka je bila torej Istra pred 1362 leti! In kaj je napravilo iz nje nesrečno laško gospodstvo?! Dragi čitatelj, prečitaj pazno ta opis nekdanje Istre in pojdi tja doli in oglej si siromaštvo, ki vlada v tej nesrečni pokrajini, in jokal bodeš in srd ti bode plamenel v srečo na one, ki še danes nadaljujejo staro peklensko delo — uničevanja Istre.

Politični pregled.

TRST, 22. februarja 1899.

K položaju. Zvonkljanje, vabeče na mir in spravo, ki se je, boječe sicer, oglašalo vendar tu pa tam tudi po nemških listih, je potihnilo. Sedaj bijejo zopet v vseh nemških zvonikih z vso silo ob plat zvona in kličejo svojce ukup, naznanjajoči boj in vihar. Ali čudno: nam je sedaj laglje pri sreči, nego tedaj, ko so se delali kakor da delajo za mir. Saj jih poznamo, te nemške politike sedanje. In ker jih poznamo, moramo biti le vznemirjeni, kadar nam govore o miru, kajti tedaj ne vemo nikdar, kaj da namerjajo in naklepajo; kadar pa zvone k viharju, tedaj jih vsaj vidimo take, kakoršnji so.

Spravili so torej flavto miru in iz trompet in pavk spuščajo zopet v svet svoje fanfare: Nič sprave, kapitulacijo hočemo! V zmislu te »vse ali nič-politike« so že sklenili baje, da se češki Nemci ne udeležijo zborovanj deželnega zbora; po zahtevah te va banque-politike je liberalno veleposestvo objavilo v nekem graškem listu, da Nemci ne smejo niti zapričeti nikakih pravih pogajanj, dokler ne bodo odpravljene jezikovne naredbe, dokler ne zgine sedanje ministerstvo in se umakne drugemu,

¹⁾ Izvestja »Muzejskega društva« na Kranjskem V. 176—189.

²⁾ Z drugimi besedami, Istra je nagnjena proti jugu ter je na severu zavarovana z gorami.

³⁾ Baiae so bile mesto na kampanskem obrežju blizu Neapola ter za časa rimskih cesarjev imenitno kopališče. Nedaleč od Baj je bil Avernus z mahnjim jezerom.

⁴⁾ Garismatium — taberna ubi garum conficitur. (Mon. Germ. Auctor. antiqu. tom. XII, str. 543.)

do katerega bi imeli Nemci zaupanje; v zmislu te politike trdovratnosti kujejo sedaj svoje postulate, ki bodo gotovo taki, da pouče tudi največje optimiste, da Nemci niso nikdar resno mislili na spravo.

Temu menenju daje izraza tudi resolucija, ki jo je vsprejel te dni klub čeških poslancev v deželnem zboru Moravskem. Na Moravskem so se namreč Nemci delali najbolj spravljeni. Ali so tudi vedeli: zakaj!! V tej pokrajini je namreč nemško gospodstvo tako umetno, tako prisiljeno in odvisno od vladine volje, da se ne more vzdržati in mora priti do poloma. Nemci vedo to prav dobro. V tej sili so privolili prav radi v neko pravno akcijo, v kateri namen se je bil zasnoval celo nekak parlamentarni pravni odsek. Nemci so bili poslali svojih zastopnikov v ta odsek, ki so tudi prevzeli posamične referate, in — igrali komedijo; kajti le zavlačevali so razprave z vsemi možnimi izgovori in finesami, da bi dosegli, kar so hoteli, kakor povdarja popreko omenjena resolucija češkega kluba v deželnem zboru Moravskem: Nemcem ni bilo do uresničenja sprave, ampak le zato, da so kazali neko navidezno spravljenost, da bi na ta način pokrivali svoje neopravičeno posestno stanje v deželnem zboru moravskem.

Resolucija zaključuje: V kolikor je uverjen klub, da nemški stranki nedostaje resnične volje, v toliko izraža nado, da narod češki uveljavi svoje pravice, eventualno tudi proti nemški volji.

To velja za vso državo. Barometer kaže na viharje in slovanski narodi naj gledajo, da rešijo svoja prava iz teh viharjev eventualno tudi proti srditosti nemškega liberalizma in nacionalizma.

Ogerska kriza — rešena. Kdo bi bil mislil? Šlo je, kakor da je namazano. Šlo je menda hitreje, nego je pričakoval Szell sam. Ob 10. uri predpoludne je pričela konferenca z strankami opozicije in zvečer je bilo že gotovo, da so se pobotali. Celó imena onih, ki bodo sestavljali novo ministerstvo, so baje že določena. Vsa ta imena so vzeta iz liberalne stranke, še več: izvzemaš trojico, prestopijo vsi členi starega v novo ministerstvo. To novo ministerstvo bode torej prav za prav staro. Le glava bode druga.

A ravno to mora vzbujati dvome glede trajnosti staro-novega ministerstva. Je-li možno, da so voditelji opozicije postali kar hkratu tako grozno skromni, da ne zahtevajo ničesar za-se, prav ničesar?! Ne verujemo. Ne verujemo že zato ne, ker nam javlja brzjav, da se bode varovala tajnost o dogovorih. Prenaglo je šlo vse, prehitro se je »udala« opozicija, da bi se ne vpraševali: kako plačilo je ponudil Szell za ta svoj »vspanek«? Ali ni morda v plačilo podpisal menjice, ki propade morda tja na jesen? Ali si ni tolmačiti to veliko zadovoljnost opozicije s tem, da je z Szellom dobila mostiček, preko katerega pride do moči?! To vse so vprašanja, ki jih usiljuje urav dosedanjih bojev sama.

Pravi vzrok ministerske krize v Srbiji. Iz Belegagrada javljajo »Obzoru«: Glavni vzrok ministerski krizi je neuspeh novega posojila. Iz jednakega vzroka je pal Stevo Popović, bivši finančni minister. Na njegovo mesto je prišel Vuksin Petrović, ki je obetal zlate gore, ali kmalo si ni mogel pomoči drugače, nego da je poskušal najeti nov dolg. Cena zlata je počela padati naglo, ker so se belograjski bankirji nadejali, da pride silno veliko zlata v Srbijo. Toda zlato ni došlo in posojilo se ni posrečilo. Toda kraljevi še niso zgubili upanja, da dobe denarja na upanje.

Izposoditi so hoteli 50 milijonov. Za to vsoto se jim je ponudilo najprvo 30 milijonov, a sedaj samo še 11 in pol milijona, ostalo pa si upniki hočejo obdržati kakor nekako jamščino. Dejstvo je, da naj bi bila Srbija otežena z novim posojilom 50 milijonov, za katerega dobe, ne ona, ampak kraljevi v gotovem samo 11 in pol milijona, od katere svote hočejo dati 5 in pol milijona v povrnitev dolga Rusiji.

Srbija bi torej prejela samo 5 milijonov, a še te hoče spraviti Milan na svoj način.

Petdeset milijonov dolga, a za ta dolg — ničesar. Samo pogajanje za to posojilo je stalo do sedaj 100.000 gld.

Domače vesti.

Njena cesarska in kraljeva Visokost, nadvojvodinja Štefanija je odpotovala iz Miramara z Lloydovim parnikom »Štefanija«.

Umrl je danes jutraj tukajšnji odvetnik in predsednik odvetniške zbornice dr. Klemens Lunardelli. Pokojniku je bilo 74. let.

Kuga naroda hrvatskega. Podružnica velikega židovskega podjetja »Neue Freie Presse« & »Pester Lloyd« na Dunaju in v Budimpešti, žalostno proslulo glasilo žalostno proslulega intriganta in ambassadeurja sovražnikov avstrijskega Slovanstva, z sedežem v Zagrebu, glasovito »Hrvatsko Pravo« imenuje naš list za smetišče koalirane opozicije hrvatske. No, to nas ne žali nikakor, ker nas »Hrvatsko Pravo« sploh ne more žaliti in ker menimo, da je vsakako častnejše biti smetiščem na dvorišču poštenega narodnega gospodarja, nego pa kloaka, v katero se steka vse, kar — zastruplja narod.

Je pa drug vzrok, ki nas sili, da se spominjamo tu divjega izbruha v rečenem listu. Često ga ni prikladnejega in izdatnejega sredstva v označenje izvestnih ljudi, nego je to, ako se pokaže svetu, kako pišejo in mislijo oni sami!

»Hrvatsko Pravo« nas je obsulo se svojo jezo, ker smo se zgrozili na nečuvnem početju Davida Starčevića — moža, ki menjuje stranke in prepričanje, kakor drugi ljudje menjujejo svoje srajce —, ko je Strossmayerja, moža, pred katerim se v spoštovanju klanja ves pošten svet, nazval izdajico svojega naroda. To mora razburiti vsakogar; le sovražnik Slovanstva se more spozabiti tako daleč, ali pa oni, ki je prijatelj sovražnikov.

»Hrvatsko Pravo« pa ne le, da v polni meri pritrjuje Davidu, ampak pridodaja še iz svojega, da bode herostratsko početje čim popolnejše. To je vzrok, da hočemo navesti tu par stavkov, ki jih je napisal ta list o Strossmayerju na našo adresu:

»Strossmayer je potrosil kakih 20 milijonov narodnega denarja in je dal nekoliko mrvic se svoje bogataške mize, da bi zaslepil nevedneže, ki ga nazivljajo »prvim sinovom«, in naj je Strossmayer blagoslovil nagodbo, naj nas je proglasil za madjarsko pokrajino, naj nas je hotel podrediti Srbiji, naj še danes hodi v tajne sestanke z baronom Khuenom-Hedervaryjem. Kdo more torej slaviti takega človeka?»

Nočemo žaliti Strossmayerja s tem, da bi ga branili pred takimi napadi — napadi, ki smo jih čuli že neštivilokrat — zlasti o milijonih, ki jih je baje pojel Strossmayer, oni Strossmayer, ki je v življenju za svojo osebo uprav špartansko priprosto — iz ust madjarskih in nemških Židov. Sovražstvo teh prijateljev »Hrvatskega Prava« je najlepše spričevalo za Strossmayerja. Kjer govore taka dejstva, ne treba govoriti dalje. Zato zaključujemo, pridružuj se sodbi, ki staja izrekla o »Hrvatskem Pravu« »Jedinstvo« in »Crvena Hrvatska«: da je — kuga naroda hrvatskega!

Žalosten konec veselega popivanja. Pišejo nam iz Predjame na Notranjskem: V nedeljo dne 19. t. m. je 60letni sedlar Anton Milave iz Šmihela, okraja Senožškega, dovršil neki komat in je prejel za svoje delo 9 gld. plačila. O tem so izvedeli 40letni oženjeni zidar Stefan Mikuž, in 22letna Josip Derenčin in Fran Srebotnjak. Kakor dobri prijatelji so se mu pridružili in jeli so na Miklačevem domu skupno popivati nesrečni — jeruš.

Kmalu so bili pijani. V pijanosti so se jeli prepirati, saj se v pijanosti često prepirajo tudi najboljši prijatelji. V zahvalo so vsi trije napadli svojega gostitelja Milavea, a Srebotnjak ga je jel nabijati s kamenom po glavi. Ta posel pa je vršil tako »pošteno«, da se je Milave zgrudil in obležal v nezavesti. To je prestrašilo napadalec. Jeli so onesvestelega polivati z vodo in ga drgniti, da bi ga spravili k zavesti. Vse zastoj — Milave je bil mrtev. Imel je težkih ran na glavi. Pohijalci so odnesli pete. Naslednjega jutra je našla Milavea mrtvega njega postrežnica Jera. Le-ta je naznanila stvar orožnikom na Razdrtem, Jenku in Severju. Le-ta sta že opoldne polovila zločince in jih izročila okrajnemu sodišču v Senožčah.

»Zrno do zrna pogača, kamen na kamen palača«. Tega gesla se oprijemlje naš narod posebno ob periferiji. Da je temu res tako, kažejo nam naša glasila, ki nepretržno objavljajo darove skupin in posamičnikov v to ali ono narodno svrhu.

Skoraj bi rekel, da ni sestanka zavednih narodnjakov, da ne bi se spominjali zgorajnega gesla.

Tudi veselični odsek »Tržaškega podpornega in bralnega društva« ni pozabil o sklepanju računov na ta velepomembni izrek, marveč je odločil, da se podari od preostanka dohodkov letošnjih plesnih vaj 50 gld. za »Narodni dom« in 50 gld. rečenemu društvu. Tako je prav, to je plemenito, kajti iz naroda je prišlo in v narod naj se vrne. Naj omenim še mimogredé nekaterim nasprotnikom veseličnega odseka, da je le-ta izdal poleg tega precejšnjo svoto za olepšanje plesne dvorane ter plačal stanarino ambulančne sobe za vse leto. To je najboljši dokaz, kako marljivo deluje veselični odsek pod vodstvom gospoda društvenega odbornika Josipa Rožeta. Kolike koristi je pa odsek v moralnem in narodnem oziru, tega ni treba niti pripovedovati, ako pomislimo jedino to, da bi se naša plesateljina mladina sicer potikala po pogubonosnih beznicah tujih življev.

Napredkazeljnež.

Prispevek o ravnopravnosti na naših uradih. Pišejo nam: Danes sem prejel od e. kr. davčnega urada iz Sežane neko plačilno povelje (B. N. o 977), došlo mi po pošti.

Vprašati pa moram imenovani davčni urad, kako more opravičiti, da sta bila naslov in povratnica pisana v nemškem jeziku, dočim je bilo plačilno povelje slovensko?!

Ali ne bode skoro konec takemu samooblastnemu postopanju od strani tega urada? Drugikrat pošljem tako pošiljatev naravnost kam drugam in ne nazaj.

Toliko v ravnanje in naznanje temu uradu, s pozivom, da naj ne pozabi, da posluje na čisto slovenski zemlji! Pravico ljub.

Lahonstvo v Gorici. Laški neodrešenci v Gorici si izmišljujejo na vse mogoče načine, kaj bi še nesramneje zamoglo izzivati in žaliti Slovence. Poslednji čas so počeli kovati in prepevati različne pesmi, ki so sramotilne za Slovence. Tako je sin dr. Vincija uglasbil sramotilno pesem »Marameo«, katero lahonska fakinaža goriška prepeva sedaj po vseh ulicah. Za to »zaslugo« je dobil dotični častno diplomu od goriške »Ginnastike«. Oče njegov vabi Slovence v svojo pisarno, kjer rad govori slovenski, ker mu dobro diše slovenski groši, sin pa ima v svoji sobi častno diplomu, ker ume tako izvrstno žaliti goriške Slovence! Slovenci, ki so dosedaj zabajali v pisarno dr. Vincija na Kornu, si zapomnijo to bržkone in bodo vedeli, kaj jim je storiti!

»Prvi Istrski Sokol« v Pulju priredi dne 4. marca svojo veliko akademijo v lastnih prostorih in z sodelovanjem možkega in ženskega telovadnega oddelka ter oddelka vojaške godbe. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Hranilno in posejilno društvo v Nabrežini bode imelo svoj redni občni zbor dne 5. marca ob 3. uri popoldne v občinski pisarni z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo nadzornega odseka, 3. Poročilo blagajnika, 4. Volitev treh členov v nadzorni odsek za l. 1899, 5. Razni nasveti in predlogi. Na obilno udeležbo vabi najljubše častite zadrušnike in prijatelje zadruge: Načelstvo.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Gradcu so izza zadnjega izkaza doposlali podpore ti-le gospodje: (Zvršetek.) Ivan Vencajz, e. kr. dež. sodnijski svetnik in drž. poslanec, 5 gld.; dr. Anton Gregorčič, prof. bogoslovja, dež. in drž. poslanec, 5 gld.; dr. Anton Stojan, kurat in drž. poslanec, 5 gld.; Frančišek Šuklje, e. kr. dvorni svetnik, drž. poslanec itd., 5 gld.; I. Radimsky, drž. poslanec, 2 gold.; dr. Pavel Turner, vzgojevalec na Dunaju, 5 gld. in gospa Mar. Pahernik, posestnica v Vuhredu, 3 gld. — Dalje so darovali gospodje: dr. Anton Čamer, zdravnik v Gradcu, 5 gld.; Tomaž Horvat, odvetnik v Ptuj, 10 gld.; neimenovan rodoljub v Gradcu, 5 gld.; Simon Rutar, e. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani, 5 gld.; Stefan Klun, gostilničar in posestnik v Ljubljani, 3 gld.; dr. Jakob Sket, e. kr. gimnazijski profesor v Celovcu, 5 gl.; dr. Gregorij Krek, e. kr. vseučiliški profesor v Gradcu, 2-20 gld. in slavna družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 10 gld.; vsega skupaj 150 gl. 20 kr., za katero vsoto izreka odbor podpornega društva vsem dobrotnikom najsrčnejšo zahvalo. Na-

daljne podpore naj se račijo pošiljati društvu blagajniku, gimnazijskemu profesorju Frančišku Železingerju v Gradcu (Zinzendorfstrasse 32.)

Slučaji z razstreljivimi cigareti nadaljujejo. Najnoveji slučaj se je dogodil v Rovinju. Mladenič Anton Viali je kupil cigareto »drama« v neki tamošnji tobakarni, a prižgal jo je še le v neki žganjariji; ko jo je pokadil do polovice, zagorela mu je cigareta kar hkratu, a brez poka, in je vrgla iz sebe neko vžgano materijo na kakov meter dalje. Mladenič je bil tako prestrašen, da ni mogel spregovoriti besedice; usta pa so mu bila polna žvepla. Oni že v oglje spremenjeni kos materije je bil pol centimetra dolgoti in debelosti žveplenke. Poizvedovanja so dokazala, da je dotična cigareta došla iz tobačneto-varne v Rovinju.

Finančna oblast nam javlja, da se jej še ni posrečilo dosedaj, da bi pogodila vzrok dogodivše se eksplozije v jedni drama-cigaret. Umanila je torej vse take cigarete, kolikor je bilo po tobakarnah po Primorskem. Mesto istih je dala v razprodajo družih cigaret »drama«, ki niso iz tistih tovarn, ki so v zadnji čas dajale to vrst cigaret, ampak taceh, ki so bile narejene v družih tovarnah.

Neprijetni sosedi. Iz Središča brzojavljajo »Slov. Narodu« dne 22. t. m., da je prišlo čez mejo 250 Hrvatov, ki so posekali 10 oralov gozda. Vsa žandarmarija je na nogah, da jih vjame.

Poskušen samomor. V nedeljo zvečer si je neki 18-letni dijak v Gorici sprožil revolver v usta. Ranjen je sicer hudo, toda upati je, da okreva. Krogla ga je ranila v ustih in mu obtičala v tilniku. Vzrok poskušemu samomoru ni znan.

Loterijske številke, izžrebane dne 22. t. m.:
Brno 66 31 10 23 88

Brzojavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Zader 23. Deželni zbor se je otvoril danes od deželnega glavarja s trikratnim navdušeno vsprejetim »Živio«-klicem cesarju. Namestnik je prečital cesarsko poslanico kakor odgovor na adreso deželnega zbora.

Dunaj 23. Poročila iz Budimpešte javljajo, da bode novo ministerstvo, ki se sestavi do konca tega tedna, sestavljeno iz samih liberalcev. Iz avtentiškega vira javljajo, da prevzamejo: Hegedűsz ministerstvo pravosodja in Szell ali Berecewicz ministerstvo za notranje stvari. Vsi ostali portfeli ostanejo v rokah dosedanjih funkcionarjev.

Dunaj 23. Dopisnika »Neue Freie Presse«, dr. Frischauerja, so izgnali iz Pariza. Vsled tega se rečeni list grozno jezi in trdi, da je ta odredba zadela vse novinstvo evropsko.

Pariz 23. Pogreb pokojnega Faura je bil velesijajen in se je vršil ob ogromni udeležbi naroda. Pogreba so se udeležili državni dostojan-

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij

od
Viljelma Dalla Torre v Trstu
Trg S. Giovanni hiš. št. 5 (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo!

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario žtev. 2.
(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.
Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

stveniki, predstavitelji oblasti in zastopniki vnanjih držav. Točno ob 10. uri je ustrelilo iz topa v znamenje, da se je jel pomikati sprevid iz Elysee-a. Gnječa po ulicah je bila nepopisna.

Na vseh trgih so glasbe svirale žalostinke. Mir se ni motil. Cerkevni obredi so se opravi v katedrali Notre-Dame. Krsto je blagoslovil kardinal Richard. Krsto so nesli iz cerkve ob grobju topov in zvonenju. Na pokopališču je bilo mnogo govorov. Med drugimi so govorili predsednik ministerstva, predsednik senata in predsednik zbornice. Potem je defilovalo vojaštvo v popolnem redu.

Pariz 23. Govore o izgnanju dopisnika »N. Fr. Presse« pravi »Libre Parole«, da to ne zadošča, da bo treba še izganjati. In v resnici so izgnali še nekega drugega nemškega korespondenta.

Kajira 23. Kalif, ki se nahaja še v območju Kordofa, se pomika se svojimi pripadniki proti severu. Da-si nadaljni načrti kalifa niso znani, vendar so guverner v Omdurmanu in drugi častniki, nahajajoči se na dopustu, pozvani, naj se povrnejo na svoja mesta.

Dunajska borza dne 23. februarja.		
	danes	вчера
Državni dolg v papirju . . .	101.45	101.45
„ „ v srebru . . .	101.10	101.10
Avstrijska renta v zlatu . . .	120.15	120.15
„ „ v kronah . . .	101.75	101.75
Kreditne akcije . . .	370.—	370.—
London 10 Lsr.	120.40	120.40
20 mark	11.78	11.78
Napoleoni	9.55 1/2	9.55 1/2
100 italijanskih lir	44.30	44.30

Trgovinske vesti.

Budimpešta 23. Pšenica za mare gold. 9.83—9.84. Pšenica za april gl. 9.57 do 9.58 Pšenica za oktober gold. 8.58 do 8.57. Rž za oktober gl. — do —. Rž za mare gl. 7.88 do 7.90. Koruza za maj 1899. gl. 4.67 do 4.68. Koruza za oktober gl. — do —. Oves za mare gl. 5.80 do 5.82. Oves za oktober gl. — do —. Koruza gl. — do —.

Pšenica: ponudbe in povpraševanja dobre Prodaja 30.000 met. stotov. Vreme: mrzlo.

Hamburg 23. Trg za kavo. Santos good average za mare 30.25, za maj 30.75, za september 31.75, za december 32.25.

Praga 22. Surovi sladkor I. izdelek, 88% Reudent francouz Aussig. Mirno. Promptno gold. 13.65. V drugi polovici marca gl. 12.67 1/2. Oktobred. gl. 12.22 1/2 Denar.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 22. februarja (Izv. brzojav.) Pšenica za februar 85 1/2 za maj 77 1/2. za mare 82 1/2 za juli 75 1/2. Koruza za maj 40 1/2. Mast 545.

Služba korespondenta.

Podpisani sprejem spretnega in vestnega, korespondenta in knjigovodjo, večnega slovenskemu oziroma hrvatskemu, italijanskemu in nemškemu jeziku z dobrimi priporočili.

Prednost dajem onim, ki so večji kožarskemu obrtu. — Plača po dogovoru.

And. Jakil,
kožarska tovarna v Rupi
pošta Miren pri Gorici.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje
proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju,
proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gl. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premianju kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premianju kurzov, bilanca (B)	243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih.

Zaloga krompirja, zelja in fižola.
Vatovec Jak. ulica Molin piccolo št. 9
ima zalogo krompirja, zelja
fižola in drugih pridelkov.
Razprodava na debelo

Poduk v glasbi.
Vogrič Hrabr. ulica Stadion 19, I. n. p.
učuje glasbo praktično in
teoretično, doma in zunaj.

Zaloga olja, mila in kisa.
Vatovec Anton Ulica Torrente št. 26.
Prodaja olja, mila in
kisa na drobno in de-
belo. Naročila izvršuje točno.

Krčme.
Čokelj Andrej Ulica Commerciale
št. 10 toči izborna
istrska in dalmatin-
ska vina. Kuhinja priprosta ali čedna in cena.

Jurković Mate ulica Carintia št. 25
toči izvrstno črno in
belo istrsko vino ter
ima dobro domačo kuhinjo.

Krojači.
Ščuka Anton krojač v ulici Bacchi št.
5. III. nadstr. izdeluje
obleke po poštenih ceni.
Tudi proti plačilu v mesečnih obrokih.

Obuvala.
Stantič Josip „pri Pepetu Kraševcu“
na Rožariju poleg cerkve
Sv. Petra pod ljudsko
šolo, ima veliko zalogo obuval. Sprejema tudi naročbe.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika
zaloga in delavnica vsako-
vrstnega obuvala po naročbi.

Nazarij Grižon Via Giulia 64 prodaja
vsakovrstnih jestvin, ko-
lonijalnega blaga in olja

Cvet proti trganju.

(Liniment oaspiaci).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv

Razpošilja z obratno pošto najmanj dve steklenici
„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“
Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

PRSNÍ PRAH (prah za izvoščake)

(ne kašljaj).
najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, zaslišanju, na-
hodu in drugim katarinim afekcijam.
Škatljica z navodilom po 30 nvč. Dobiva se jedino v
lekarni PRAXMARER, „Pri dveh zamorcih“
občinska palača, Trst.
Zunanje naročbe izvršujejo se obratno pošto.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaela Italia
TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST
Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre-
jemnice, žimle in peresnice, ogledal in železnih
blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

Važno za vsakega!

Razprodaja
po črda nizki ceni!
12 vrednih predmetov
za samo
2 gl. 85 nč.

- 1 krasna žepna ura Anker Remontoir, nikelj-
grav. pokrovi, z letnim jamstvom;
- 1 elegantna verižica za uro, na zahtevo
nikljasta ali pozlačena z lepimi priveščki,
pariški sistem;
- 1 kravatna igla iz amerikankega double-zlata
zimit. briljanti;
- 1 par gumbov za manšete iz amerikankega
double-zlata z marko;
- 1 garnitura gumb za srajco iz amer. double-
zlata, sestojeca iz 5 kosov;

Vseh 12 krasnih predmetov pošiljam, dokler
zaloga traja, po povzetju ali za naprej poslano
svoto za samo gl. 2.85, (samo ura stala je prej 5
gl.) Kar se ne dopade, jemljem v času od 8 dni nazaj.

E. HOLZER,

skladišče ur in dragotin

Krakovo, Stradom št. 18.

Ilustrovani ceniki franko in gratis.

Dobvatej avstrijskega o. kr. društva držav-
nih uradnikov.

žrebanje nepreklicno
18. marcija 1899.

1. glav. dobitok **100.000** Kr. vr.
2. glav. dobitok **25.000** Kr. vr.
3. glav. dobitok **10.000** Kr. vr.

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke po 50 nvč.

Nigris, Enrico Schiffmann, Giuseppe Zoldan.

priporočajo: Giuseppe Boleffio, Mandl & Comp., „Il Mer-
curio Triestino“, Alessandro Levi, Girolamo Morpurgo, Marco

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“
za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob
7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo
izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—,
(poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo
št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21.
— Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto
št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelec, v Škedinju pri gosp. Antonu Sanein (Drežak) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani
vdovi Gašperšič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovenci! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev,
katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na
tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, nvažujte naše geslo: „V edinosti je moč!“